

ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ
กรณีศึกษาน้ำตกถ้ำโสดา ตำบลภูเขาทอง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

Potential of local administrative organizations in promoting and preserving natural tourist attractions Case Study Tham So Da Waterfall Phu Khao Thong Sub-District
Nong Phok District Roi Et Province.

ศุภชัย แทนรินทร์¹, พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์², สุชีลา ตาลอ้าไฟ³, อินทร์ อินอุ้นโชติ⁴, สิทธิศักดิ์ เตียยงา⁵ และอภิรักษ์ ทะสุนทร⁶
Supachai Tanrin¹, Pongsawat Rachjun², Suchela Talumphai³, In InUnchote⁴, Sittisuk Tiangnga⁵ and Apinan Thasunthron⁶

¹นักศึกษา คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

^{2,3,4,5,6}อาจารย์ คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹Student of Faculty of Law and Politics Roi Et Rajabhat University

^{2,3,4,5,6}Lecturer from Faculty of Law and Politics Roi Et Rajabhat University

Corresponding Author Email: seat007@outlook.com

Received: 19 December 2022

Revised: 21 January 2023

Accepted: 25 January 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ 2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และ 3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำนวน 18 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เป็นการนำศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาสร้างและปลูกจิตสำนึกให้แก่คนในชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ชาวบ้านและนักเรียนในชุมชน ให้มีความเป็นเจ้าของและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น 2) ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ คือ ถ้ำโสดามีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลายหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นกรมป่าไม้ สำนักงานพระพุทธศาสนา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงทำให้การทำงานอาจติดขัดและล่าช้า และ 3) แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ควรจะต้องสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว โดยต้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมป่าไม้ สำนักงานพระพุทธศาสนา

คำสำคัญ: ศักยภาพ, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ส่งเสริม

Abstract

This research consists purposes were 1. to study the potential of local governments in promoting and conserving natural tourist attractions 2. to analyze problems and obstacles of local governments in promoting and preserving natural tourist attractions and 3. to suggest guidelines for Solve problems and obstacles of local government organizations in promoting and preserving natural tourist attractions is a qualitative research. There are research tools, including interview forms. The target group of the research consisted of 18 people who were

selected by purposive sampling. Then the information gathered from interview forms and related documents were analyzed in content analysis. The research findings were as follows 1) the potential of local administrative organizations in promoting and preserving natural tourist attractions; It brings the potential of local government organizations to create and instill awareness among the people in the community, including community leaders, villagers and students in the community. To have the ownership and awareness of the conservation of this attraction occurs 2) Problems and obstacles on the potential of local administrative organizations in promoting and preserving natural tourist attractions, it was found that Tham So da has several responsible agencies. Whether it's the Forest Department Buddhism office and local government organizations as a result, the work may be jammed and delayed and 3) approaches to solving problems and obstacles, the potential of local government organizations in promoting and preserving natural tourist attractions. Should be conscious of the conservation of tourist attractions. by coordination of cooperation with other relevant agencies such as the Royal Forest Department, Office of Buddhism.

Keywords: Potential, Local Government Organization, Promote

บทนำ

การท่องเที่ยวถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม องค์การการท่องเที่ยวโลกได้พยากรณ์ว่า ในปี พ.ศ. 2563 น่าจะมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศเป็นจำนวนถึง 1,600 ล้านคน จากการประมาณการอัตราการเติบโตของการท่องเที่ยวในประเทศกำลังพัฒนา คาดว่ามีอัตราเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 4 ต่อปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศอุตสาหกรรมมีอัตราเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2.5 ต่อปี นักท่องเที่ยวที่มีการเดินทางท่องเที่ยวในต่างประเทศมากที่สุด ได้แก่ นักท่องเที่ยวจากเยอรมนี ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส ส่วนประเทศใหม่ๆ ที่จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวไปยังต่างประเทศในระดับสูง ได้แก่ ประเทศจีนและรัสเซีย และในปี พ.ศ. 2563 นี้เองคาดว่าประเทศจีนจะมีความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวได้มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งแทนประเทศฝรั่งเศสอีกด้วย ทั้งนี้การท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวระยะไกลในสัดส่วนเพิ่มขึ้นคือประมาณร้อยละ 24 ซึ่งนักท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญและสนใจแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วัฒนธรรม ชุมชน รวมทั้งการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้น การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวจึงต้องเน้นให้ความสำคัญกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ให้ความสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวเฉพาะด้านมากขึ้น (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552, น.9)

แหล่งท่องเที่ยวน้ำตกถ้ำโสดาตั้งอยู่ในพื้นที่บ้านโนนสมบูรณ์ ตำบลภูเขาทอง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งอยู่บริเวณใกล้ ๆ กับอ่างเก็บน้ำห้วยพุงใหญ่ ประวัติความเป็นมาแหล่งท่องเที่ยว น้ำตกถ้ำโสดานั้นเริ่มบูรณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 โดยมีหลวงปู่กาล ปากาโล เป็นผู้ริเริ่มก่อสร้างและเป็นผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว น้ำตกถ้ำโสดา ซึ่งเป็นพระภิกษุสงฆ์ที่จำพรรษาอยู่ในที่พักสงฆ์น้ำตกถ้ำโสดาเหตุที่มีการตั้งชื่อว่า “น้ำตกถ้ำโสดา” เดิมมีเรื่องเล่าอยู่ว่าในสมัยสร้างพระธาตุพนม มีสองสามีภรรยาคู่หนึ่งสามีชื่อ “โล” และภรรยา ชื่อ “ดา” อยากที่จะเอาเงินและทองไปใส่ในพระธาตุพนมก็ต้องเดินทางไปผ่านป่าเลยไปเจอถ้ำแห่งหนึ่งก็เลยใช้เป็นที่พักอาศัยระหว่างเดินทาง และต่อมาก็ใช้ถ้ำแห่งนี้เป็นที่พักอาศัยระหว่างออกไปหาอาหารป่า เมื่อเหนื่อยล้าก็จะกลับมาพักที่ถ้ำแห่งนี้เป็นประจำทุกวัน จนชาวบ้านได้เรียกชื่อว่า “ถ้ำโสดา” และจากที่มีน้ำตกอยู่ในตัวแหล่งท่องเที่ยวนี้ด้วยจึงได้ตั้งชื่อ เป็น “น้ำตกถ้ำโสดา” และได้บูรณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวและสำนักสงฆ์จนถึงปัจจุบัน (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก, 2559, ระบบออนไลน์) สภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว น้ำตกถ้ำโสดา พื้นที่โดยทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว น้ำตกถ้ำโสดาเป็นพื้นที่ป่าเขียวและตั้งอยู่ในบริเวณที่ราบสูงที่เรียกว่าภูเขียว เป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของเขตห้ามล่าสัตว์

ป่าถ้ำผาน้ำทิพย์มีหินทรายวางสลับซับซ้อนกัน รวมทั้งผาหินขนาดใหญ่บริเวณใกล้เคียงมีอ่างเก็บน้ำห้วยพุงใหญ่ ตัวแหล่งท่องเที่ยว น้ำตกถ้ำไสภา มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ทั้งทรัพยากรน้ำป่าไม้สัตว์ป่าบางชนิด และที่สำคัญมีเจดีย์หินที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติโดยมีฐานที่ตั้งขนาดเล็กมากแต่สามารถตั้งอยู่ได้ถือเป็นความมหัศจรรย์ทางธรรมชาติมีพระพุทธรูปศากยมนุโคดมประดิษฐานในศาลาที่พักสงฆ์ไว้เป็นที่สักการบูชาของนักท่องเที่ยว มีน้ำตกให้นักท่องเที่ยวได้เล่นน้ำ แต่ปัจจุบันปากถ้ำถูกปิดเนื่องจากมีหินขนาดใหญ่หล่นลงมาทับปากทางเข้าถ้ำจึงเหมาะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติสำหรับเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของนักท่องเที่ยวและยังมีสถานที่ปฏิบัติธรรมในสำนักสงฆ์เพราะเป็นสถานที่ที่เงียบสงบ ภูมิความเป็นธรรมชาติและบรรยากาศของตัวแหล่งท่องเที่ยวดีมาก (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก, 2559, ระบบออนไลน์)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีบทบัญญัติหลายมาตราที่เกี่ยวกับและส่งเสริมประสิทธิภาพและการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ ในมาตรา 78 หมวด 5 ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และมาตรา 281-290 ในหมวด 14 การปกครองท้องถิ่นทั้งนี้ บทบัญญัติต่าง ๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง การปรับตัว และการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเด็นต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมาตรา 283 มาตรา 288 และมาตรา 303 โดยมาตรา 283 วรรค 3 หมวด 14 ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งกำหนดให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อกำหนดแบ่งอำนาจหน้าที่และจัดสรรรายได้ระหว่างราชการส่วนกลาง และราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง และมาตรา 283 วรรค 4 กำหนดให้มีกฎหมายรายได้ท้องถิ่น เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีและรายได้อื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สถาบันพระปกเกล้า, 2551, น.3) ฉะนั้น การปกครองท้องถิ่นจะตอบสนองต่อความต้องการและแก้ปัญหาของท้องถิ่นเป็นโรงเรียนประชาธิปไตยในระดับรากแก้วที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองให้ประชาชน ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชุมชนของตน และการเข้ามาบริหารกิจการสาธารณะต่าง ๆ ภายในชุมชนด้วยตนเองอีกทั้งยังช่วยปกป้องเสรีภาพของบุคคล โดยการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกันระหว่างรัฐบาลส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่ในด้านการจัดการการท่องเที่ยวแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่และศักยภาพของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เดิมภารกิจด้านการจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยวไม่ได้ระบุแน่ชัดในกฎหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยึดถือปฏิบัติ แต่หลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้มีการแก้ไขกฎหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ตามกฎหมายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ชัดเจนขึ้น (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552, น.75-76)

ดังนั้น ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่องศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ กรณีศึกษาน้ำตกถ้ำไสภาตำบลภูเขาทอง อำเภอหนองพอกจังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ โดยผลจากการศึกษครั้งนี้ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะสามารถก่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ กรณีศึกษาน้ำตกถ้ำไสภา ตำบลภูเขาทอง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ กรณีศึกษาน้ำตกถ้ำไสตา ตำบลภูเขาทอง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ กรณีศึกษาน้ำตกถ้ำไสตา ตำบลภูเขาทอง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย** ได้แก่ 1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2) ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 3) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 4) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 5) ผู้ใหญ่บ้าน 6) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 7) คณะกรรมการหมู่บ้าน 8) ประชาชน และ 9) ราษฎรชาวบ้าน รวมทั้งสิ้น จำนวน 18 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2. **เครื่องมือในการวิจัย** ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) โดยมีกรอบวิเคราะห์ตามประเด็นที่จะทำการศึกษาซึ่งทำการสังเคราะห์จากกรอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัย ได้แก่ 1) ประเด็นศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ 2) ประเด็นปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และ 3) ประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย และ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสังเกตกับการสัมภาษณ์ มาทำการวิเคราะห์แยกแยะเป็นประเด็นต่างๆ โดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษา และตามกรอบแนวคิด เพื่อทำให้สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่รวบรวมประเด็นได้อย่างมีระบบ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ กรณีศึกษาน้ำตกถ้ำไสตา ตำบลภูเขาทอง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. **ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ กรณีศึกษาน้ำตกถ้ำไสตา ตำบลภูเขาทอง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด**

ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ด้านการสร้างความจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ พบว่า ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติด้านการสร้างความจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาตินั้น เป็นการนำศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาสร้างและปลูกจิตสำนึกให้แก่คนในชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และนักเรียนในชุมชน ให้มีความเป็นเจ้าของน้ำตกถ้ำไสตาาร่วมกันและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวนี้เกิดขึ้น สำหรับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้เข้ามาส่งเสริมและอนุรักษ์น้ำตกถ้ำไสตาอยู่เป็นระยะ ๆ ซึ่งได้รับการร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนซึ่งแบ่งออกเป็นงานหลักได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชุมชนกรมป่าไม้ วัดและชาวบ้านที่ทำการค้าขายในบริเวณน้ำตกถ้ำไสตาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญในการสร้างจิตสำนึกให้แก่เด็กนักเรียนไม่น้อยกว่าคนในชุมชน โดยการให้นักเรียนรู้สึกเป็นเจ้าของและอยากอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวนี้ไว้ ประเด็นศักยภาพ

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว พบว่า ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ น้ำตกถ้ำไสภา เป็นท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญในการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว ทั้งด้านการอำนวยความสะดวกด้านถนนหนทาง ห้องน้ำและที่พัก การสร้างความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวนั้นสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การมีอัยาศัยที่ดีของพ่อค้าแม่ค้าความประทับใจกับน้ำตก ธรรมชาติ และสัตว์ป่า ซึ่งสามารถประเมินได้จากรายได้ของพ่อค้าแม่ค้าบริเวณน้ำตกถ้ำไสภา และจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี การเข้ามาสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่แหล่งท่องเที่ยว น้ำตกถ้ำไสทานั้นทำให้นักท่องเที่ยวมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และประเด็นด้านศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น พบว่า กล่าวได้ว่าสำหรับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นนั้นจะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างท้องถิ่นและชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น การเข้ามาขอความร่วมมือของชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเข้ามาสร้างความน่าเชื่อถือสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ชุมชนจึงจะสามารถขอความร่วมมือกับชุมชนและทำให้ชุมชนนั้นมีความร่วมมือและสิ่งที่ขอความร่วมมือนั้นจะได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเข้ามาขอความร่วมมือกับคนในชุมชนนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเข้ามาทำความเข้าใจและสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่พี่น้องประชาชนก่อนที่จะขอความร่วมมือกับพี่น้องประชาชนในด้านต่าง ๆ

2. ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติกรณีศึกษา น้ำตกถ้ำไสภา ตำบลภูเขาทอง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ด้านการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติพบว่า สำหรับปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ด้านการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติถือเป็นปัญหาที่มีมานานและส่งผลกระทบในระยะยาว การเข้ามาสร้างความเข้าใจกับนักเรียนในชุมชนนั้นถือเป็นเรื่องสำคัญในการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว หากไม่เข้ามาสร้างจิตสำนึกก็จะทำให้เด็กรุ่นหลังไม่รู้สึกรู้สึกมีความเป็นเจ้าของและไม่รู้สึกรู้สึกอยากที่จะอนุรักษ์ ปัญหาขององค์กรบริหารงานส่วนตำบลภูเขาทองนั้นมีหลากหลายปัญหาโดยในการสร้างจิตสำนึกให้กับคนในชุมชนคือ ปัญหาการที่คนในหมู่บ้านขาดความรู้สึกความเป็นเจ้าของน้ำตกพอกคนในหมู่บ้านไม่รู้สึกรู้สึกว่าตัวเองเป็นเจ้าของ ก็จึงทำให้คนในหมู่บ้านไม่รู้สึกรู้สึกมีความอยากที่จะอนุรักษ์น้ำตกแห่งนี้ และอีกปัญหาคือการที่คนรุ่นใหม่หรือเด็กนักเรียนไม่มีจิตสำนึกในการที่อยากจะอนุรักษ์น้ำตกถ้ำไสภา ประเด็นปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว พบว่า ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีสาเหตุหลัก ๆ เกิดจากสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อยกว่าปริมาณของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวไม่ปริมาณที่เท่าเดิมและไม่ได้ถูกซ่อมแซมเท่าที่ควรจึงอาจทำให้เกิดความไม่พึงพอใจของนักท่องเที่ยว เพราะทุกวันนี้นักท่องเที่ยวมีมากขึ้นแต่สิ่งอำนวยความสะดวกพวกนี้ยังมีจำนวนเดิมไม่ได้มีการสร้างเพิ่มรื้อว่าซ่อมแซมเท่าที่ควรมันก็จะทำให้นักท่องเที่ยวไม่พอใจและมีจำนวนที่ลดลงได้ ความไม่พึงพอใจอีกอย่างของนักท่องเที่ยวก็คือการที่พ่อค้าแม่ค้าบางคนไม่ได้มีอัยาศัยดีเท่าที่ควรและประเด็นด้านปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น พบว่า ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นมีสาเหตุหลัก ๆ การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ไม่ให้ความสำคัญในการสร้างความเข้าใจร่วมกับชุมชน เนื่องจากเกรงจะเป็นภาระของพนักงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนยังเป็นปัญหา ชุมชนมีความพร้อมในการร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ให้ความสำคัญในการขอความร่วมมือกับชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นที่ไม่ได้เข้ามาขอความร่วมมือกับพี่น้องชาวบ้านเท่าที่ควร เวลาขอความร่วมมือกับชาวบ้านบางคนเลยไม่ได้ให้ความสนใจการทำความเข้าใจร่วมกันกับชุมชนเพื่อขอความร่วมมือกับชุมชนยังเป็นปัญหาซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเข้ามาทำความเข้าใจร่วมกับชุมชนไม่ได้มีการเข้ามาสร้างความรู้หรือความเข้าใจร่วมกับพี่น้องในหมู่บ้านเวลาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงไม่ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนบางกลุ่มเพราะบางคนเข้าไม่ได้สนใจ

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ กรณีศึกษาน้ำตกถ้ำไธดา ตำบลภูเขาทอง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นแนวทางการปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ด้านการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมากกว่านี้ไม่ต้องเกรงว่าจะเป็นภาระของพนักงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงจะไม่ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและต้องมีการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้แก่คนในชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นควรสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในด้านการปลูกฝังให้ชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะฉะนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องให้ความสำคัญในการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้กับคนในชุมชน การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้แก่ นักเรียนผู้นำชุมชนและประชาชนในหมู่บ้านนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการเข้าไปสร้างความรู้และ ปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้แก่คนในชุมชน ประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว พบว่า ควรจะสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมรองรับแก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปีว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญประเด็นนี้ และประเด็นด้านแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น พบว่า สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติด้านส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ถือเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมองข้ามไม่ได้เพราะเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นนั้นแนวทางหลัก ๆ คือ การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญในการสร้างความเข้าใจร่วมกับชุมชนโดยไม่ต้องเกรงว่าจะเป็นภาระของพนักงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น การทำความเข้าใจร่วมกันกับชุมชนเพื่อขอความร่วมมือกับชุมชนนั้นถือเป็นแนวทางในการปัญหาซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและต้องให้ความสำคัญกับการเข้ามาทำความเข้าใจร่วมกับชุมชน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ กรณีศึกษาน้ำตกถ้ำไสตา ตำบลภูเขาทอง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ กรณีศึกษาน้ำตกถ้ำไสตา ตำบลภูเขาทอง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติด้านการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาตินั้น เป็นการนำศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาสร้างและปลูกจิตสำนึกให้แก่คนในชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และนักเรียนในชุมชน ให้มีความเป็นเจ้าของน้ำตกถ้ำไสตาาร่วมกันและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวนี้เกิดขึ้นสำหรับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้เข้ามาส่งเสริมและอนุรักษ์น้ำตกถ้ำไสตาอยู่เป็นระยะ ๆ ซึ่งได้รับการร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนซึ่งแบ่งออกเป็นงานหลักได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชุมชนกรมป่าไม้วัดและชาวบ้านที่ทำการค้าขายในบริเวณน้ำตกถ้ำไสตาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญในการสร้างจิตสำนึกให้แก่ นักเรียนไม่น้อยกว่าคนในชุมชน โดยการให้นักเรียนรู้สึกเป็นเจ้าของและอยากอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวนี้ไว้

2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติกรณีศึกษาน้ำตกถ้ำไสตา ตำบลภูเขาทอง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ด้านการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ สำหรับปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติด้านการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติถือเป็นปัญหาที่มีมานานและส่งผลในระยะยาว การเข้ามาสร้างความเข้าใจกับนักเรียนในชุมชนนั้นถือเป็นเรื่องสำคัญในการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว หากไม่เข้ามาสร้างจิตสำนึกก็จะทำให้เด็กรุ่นหลังไม่รู้สึกรู้สึกมีความเป็นเจ้าของและไม่รู้สึกอยากที่จะอนุรักษ์ ปัญหาขององค์กรบริหารงานส่วนตำบลภูเขาทองนั้นมีหลากหลายปัญหาโดยในการสร้างจิตสำนึกให้กับคนในชุมชนคือ ปัญหาการที่คนในหมู่บ้านขาดความรู้สึกความเป็นเจ้าของน้ำตกพอนคนในหมู่บ้านไม่รู้สึกรู้ว่าตัวเองเป็นเจ้าของ ก็จึงทำให้คนในหมู่บ้านไม่รู้สึกรู้สึกมีความอยากที่จะอนุรักษ์น้ำตกแห่งนี้

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ กรณีศึกษาน้ำตกถ้ำไสตา ตำบลภูเขาทอง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า แนวทางการปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ด้านการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมากกว่านี้ไม่ต้องเกรงว่าจะเป็นภาระต่อองค์กรและพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงจะไม่ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและต้องมีการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้แก่คนในชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นควรสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในด้านการปลูกฝังให้ชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะฉะนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องให้ความสำคัญในการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้กับคนในชุมชน การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้แก่คนในชุมชนและประชาชนในหมู่บ้านนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการเข้าไปสร้างความรู้และปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้แก่คนในชุมชน

การอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ กรณีศึกษา น้ำตกถ้ำไสภา ตำบลภูเขาทอง อำเภอหนองพอกจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ด้านการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ กล่าวคือ ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติด้านการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาตินั้น เป็นการนำศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาสร้างและปลูกจิตสำนึกให้แก่คนในชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ชาวบ้านและนักเรียนในชุมชน ให้มีความเป็นเจ้าของน้ำตกถ้ำไสภาด้วยกันและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวนี้เกิดขึ้นสำหรับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้เข้ามาส่งเสริมและอนุรักษ์น้ำตกถ้ำไสภาอยู่เป็นระยะ ๆ ซึ่งได้รับการร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนซึ่งแบ่งออกเป็นในงานหลักได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชุมชนกรมป่าไม้วัดและชาวบ้านที่ทำการค้าขายในบริเวณน้ำตกถ้ำไสภาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญในการสร้างจิตสำนึกให้แก่เด็กนักเรียนไม่น้อยกว่าคนในชุมชน โดยการให้นักเรียนรู้สึกเป็นเจ้าของและอยากอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวนี้ไว้ ซึ่งสอดคล้องกับเพชรน้อย ม่วงงาม (2539) ที่กล่าวไว้ว่า ศักยภาพ หมายถึง พลังความหมายที่แฝงอยู่และ สามารถทำให้ปรากฏได้ ความสามารถที่แสดงหรือปรากฏเป็นได้ทั้งเครื่องชี้หรือสะท้อนศักยภาพในอดีต และเป็นเครื่องบ่งบอกศักยภาพในอนาคตการปรากฏของพลังศักยภาพของสิ่งใด ๆ จะเป็นเช่นใดขึ้นอยู่กับปัจจัยอย่างน้อย 2 ส่วน คือ พลังความสามารถของสิ่งนั้น และเงื่อนไขบริบทที่เป็นไปได้ทั้งตัวชัดขวางหรือตัวหนุนเสริมการปรากฏออกมาของศักยภาพนั้น ที่สำคัญคือเงื่อนไขเชิงบวกการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และยังสอดคล้องกับณรงค์วิทย์ แส่นทอง (2547) ที่กล่าวไว้ว่า ศักยภาพ หมายถึง บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ ภายใต้ปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้น สร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนด ในงานที่ตนรับผิดชอบ ทั้งยังสอดคล้องกับเสรี พงศ์พิศ (2548) ที่กล่าวไว้ว่า ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถที่ยังไม่พัฒนาหรือยังไม่พัฒนาเต็มที่ศักยภาพเป็นพลังภายในพลังที่ซ่อนไว้หรือพลังแฝงที่ยังไม่ได้แสดงออกมาให้ปรากฏหรือออกมาบ้างแต่ยังไม่หมด เช่น เมล็ดมะม่วงมีศักยภาพที่จะโตเป็นต้นมะม่วงถ้าหากได้ดินดี น้ำดี แดดดี บัวดีเด็กจำนวนมากที่มีศักยภาพที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและเก่งถ้าหากได้รับการเลี้ยงดูที่ดี การศึกษาที่ดี สิ่งแวดล้อมที่ดีทุกวันนี้มีการนำคำว่าศักยภาพไปใช้กันเกร่อตามแฟชั่น โดยที่ผู้ใช้บางคนยังไมู้ความหมายของมันด้วยซ้ำไปศักยภาพ แปลว่า ความสามารถที่ยังไม่พัฒนาหรือยังไม่พัฒนาเต็มที่ อีกทั้ง ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว กล่าวคือ ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ น้ำตกถ้ำไสภา เป็นท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญในการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว ทั้งด้านการอำนวยความสะดวกด้านถนนหนทาง ห้องน้ำและ ที่พัก การสร้างความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การมีอัตราค่าที่พักที่ต่ำค่าความประทับใจกับน้ำตก ธรรมชาติและ สัตว์ป่า ซึ่งสามารถประเมินได้จากรายได้ของพ่อค้าแม่ค้าบริเวณน้ำตกถ้ำไสภาและจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปีการเข้ามาสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่แหล่งท่องเที่ยว น้ำตกถ้ำไสภานั้นทำให้นักท่องเที่ยวมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดซึ่งสอดคล้องกับ อุทัย หิรัญโต (2523, น.2) และพิมพ์มล พลเวียง (2543) ที่กล่าวไว้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตนเอง การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วนมีความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมจะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

2. ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ด้านการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติกล่าวคือ สำหรับปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติด้านการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติถือเป็นปัญหาที่มีมานานและส่งผลในระยะยาว การเข้ามาสร้างความเข้าใจกับนักเรียนในชุมชนนั้นถือเป็นเรื่องสำคัญในการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว หากไม่เข้ามาสร้างจิตสำนึกก็จะทำให้เด็กกลุ่มหลังไม่รู้สึกมีความเป็นเจ้าของและไม่รู้สึกอยากที่จะอนุรักษ์ ปัญหาขององค์การบริหารงานส่วนตำบลภูเขาทองนั้นมีหลากหลายปัญหา โดยในการสร้างจิตสำนึกให้กับคนในชุมชนคือ ปัญหาการที่คนในหมู่บ้านขาดความรู้สึกรู้สึกความเป็นเจ้าของน้ำตกพอกคนในหมู่บ้านไม่รู้สึกว่าเป็นเจ้าของ ก็จึงทำให้คนในหมู่บ้านไม่รู้สึกมีความอยากที่จะอนุรักษ์น้ำตกแห่งนี้ และอีกปัญหาคือการที่คนรุ่นใหม่หรือเด็กนักเรียนไม่มีจิตสำนึกในการที่อยากจะทำอนุรักษ์น้ำตกถ้าโสดาซึ่งสอดคล้องกับสมคิด เลิศไพฑูรย์ (2547, น.4-5) ที่กล่าวไว้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การให้คนในท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การปกครองตนเองโดยประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวมีพื้นฐานจากหลักการกระจายอำนาจการปกครอง(decentralization) หมายถึง การที่รัฐบาลมอบอำนาจการปกครองให้องค์กรอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ขององค์กรส่วนกลางจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ และปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว กล่าวคือ ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวนั้นสาเหตุหลัก ๆ เกิดจากสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่แก่นักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อยกว่าปริมาณของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่แก่นักท่องเที่ยวไม่ปริมาณที่เท่าเดิมและไม่ได้ถูกซ่อมแซมเท่าที่ควรจึงอาจทำให้เกิดความไม่พึงพอใจของนักท่องเที่ยวนั้น เพราะทุกวันนี้แก่นักท่องเที่ยวมีมากขึ้นแต่สิ่งอำนวยความสะดวกพวกนี้ยังมีจำนวนเดิมไม่ได้มีการสร้างเพิ่มริ้วซ่อมแซมเท่าที่ควร มันก็อาจทำให้นักท่องเที่ยวไม่พอใจและมีจำนวนที่ลดลงได้ ความไม่พึงพอใจอีกอย่างของนักท่องเที่ยวก็คือการที่พ่อค้าแม่ค้าบางคนไม่ได้มีอัธยาศัยดีเท่าที่ควรซึ่งสอดคล้องกับ Lee and Back (2003) ที่กล่าวไว้ว่า การวางแผนการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ควรพิจารณาการรับรู้ของผู้อยู่อาศัยและทัศนคติก่อนที่จะทำ การลงทุน เพราะการลงทุนอาจจะไม่ประสบความสำเร็จหากพวกเขาไม่ได้สนับสนุนการวางแผนนี้ความสำคัญของการท่องเที่ยวดังกล่าวทำให้การพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวต้องมีทิศทางและแนวทางที่เหมาะสมมีกระบวนการจัดการอย่างต่อเนื่องที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประสบความสำเร็จ และเป็นไปตามทิศทางที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับไศรยา สิงขวงศ์ (2546) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ การดำเนินงานพัฒนาสภาพชุมชนด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกหรือโครงสร้างพื้นฐานโดยมีการวางแผนการจัดการจากภาครัฐ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอันจะทำให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งจะควบคู่ไปกับการรักษาทรัพยากรให้คงความดึงดูดใจทั้งนี้จำเป็นต้องสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของชุมชน และเกิดการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

- 1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐและเอกชน
- 1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่แก่นักท่องเที่ยว

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาแนวทางการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ น้ำตกถ้าโสดา

2.2 ควรศึกษาค่านิยมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว น้ำตกถ้ำโสดา

กิตติกรรมประกาศ

คุณค่าจากการวิจัยนี้ ขอมอบแด่ คุณครู อาจารย์ทุก ๆ ท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ข้าพเจ้า และคุณงามความดีจากงานวิจัยนี้ ขอมอบให้ บิดาและมารดา อันเป็นที่รักยิ่ง ของข้าพเจ้าหากประโยชน์ คุณค่า และความรู้ทางวิชาการของงานวิจัยนี้ จะทำให้นักศึกษาและผู้อ่านเกิดปรีชาญาณ เป็นพลเมืองที่มุ่งมั่น จริ่งจังในการทำงาน ซึมซับ มีคุณภาพและจินตนาการไม่ยึดติดในกรอบที่คนอื่นกำหนดให้ผู้เขียนขออุทิศความดีดังกล่าวต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด สถาบันการศึกษาอันทรงเกียรติ

เอกสารอ้างอิง

- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2547). *มารู้จัก COMPETENCY กันเถอะ*. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). *บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. สถาบันพระปกเกล้า ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
- พิมพ์มล พลเวียง (2543). *ศักยภาพและผลในการดำเนินงานพัฒนาระบบการบริหารงานของสถานสงเคราะห์เด็กในสังกัดกรมประชาสงเคราะห์*. คณะพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- เพชรน้อย ม่วงงาม. (2539). *ศักยภาพของชุมชน: กรณีการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัย จังหวัดสุพรรณบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547). *“การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนกับองค์กรอิสระในการสร้างธรรมาภิบาล”*. เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ คณะกรรมการองค์กรอิสระ ประจำปี 2547. กรุงเทพมหานคร
- สถาบันพระปกเกล้า. (2551). *การขับเคลื่อนรัฐธรรมนูญ 50สู่การปฏิบัติ: กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่น*. นนทบุรี: วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า
- ไศรยา สิ่งชูวงศ์. (2546). *วิวัฒนาการแหล่งท่องเที่ยวกรณีเกาะช้าง จังหวัดตราด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา สังคมศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม. บัณฑิตวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล
- เสรี พงศ์พิศ. (2548). *ฐานคิด: จากแผนแม่บทสู่วิสาหกิจชุมชน*. กรุงเทพฯ: พลัฏฐ์
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก. (2559). *น้ำตกถ้ำโสดา ตำบลภูเขาทอง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด*. สืบค้นเมื่อ 3 ตุลาคม 2564, จาก <https://www.nongphok101.go.th/main/view.php?content=event&id=2>
- อุทัย หิรัญโต. (2523). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- Lee, C. K., & Back, K. J. (2003). Perceptions des habitants avant et après l'ouverture d'un casino. *Annals of Tourism Research*, 30(4), 868-885